

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve (alcím, ha van): Építészettörténet				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége: Ferkai András andras.ferkai@gmail.com				
Kód: B-DK-302	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): DK	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 3	Kredit: 5	Tanóraszám: 4 Egyéni hallgatói munkaóra: 102
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: Az Építészettörténet tantárgy célja megismertetni a hallgatókat az építészet alapfogalmaival és történetével az elmúlt ötszáz évben. Az előadások a környezetalakítás (építészet, városépítészet, enteriőr) elméletét és gyakorlatát tárgyalják az egyes korszakokban, összefüggésben az adott kor társadalmi-gazdasági adottságaival és szellemi-kulturális mozgalmával. A teljes építészettörténet kiválasztott (a reneszánsz és a jelen közötti) része módot ad a korábbi időszakok (antikvitás, középkor) tárgyalására is. A kurzushoz szeminárium kapcsolódik, melyen a hallgatókkal a hétről-hétre kiadott szövegek kapcsán mélyedünk el az előadások témájában. A beszélgetés alapját a kérdésekre adott, és az óra előtti nap 20h-ig elküldött válaszok, illetve a vonatkozó szakirodalom áttekintése adják. Ezen túl, minden óra elején röpdolgozatban kell számot adni az előző óra képanyagáról, vagy az elhangzott főbb fogalmakról, szakkifejezésekről.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
Tudás: Tájékozott az építészettörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően. Általános ismeretekkel rendelkezik a designelméleti gondolkodás, elemzés és írás meghatározó folyamatairól és koncepcióiról. Alapvető ismeretekkel rendelkezik az építészet mint szakma működéséről, társadalmi-gazdasági és kulturális meghatározottságáról. Érti a szaknyelvet és a hatékony (írásos, szóbeli és vizuális) szakmai kommunikációt folytat anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.				
Képesség: Felismeri az építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. Képes megérteni a tervezők gondolkodását. Alkotó módon használja az elméleti tevékenysége alapjául szolgáló technikai, anyagi és információs forrásokat. A tanulmányai során szerzett tapasztalatokra, módszerekre támaszkodva elemzi az építészet jelenségeit. Képes a források, információk hitelességét ellenőrizni, szakszerűségét, relevanciáját értékelni.				
Attitűd: Kritikai érzékkel viszonyul az építészet történeti, valamint kortárs alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez. Nyitott az új ismeretekre és módszerekre. Kialakult és megszilárdult ízléssel rendelkezik. Törekszik szakmája etikai normáinak betartására.				
Autonómia és felelősségvállalás: Önállóan dolgoz fel szakirodalmi szövegeket és aktívan részt vesz megvitatásukban.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: 1. Bevezetés: az építészet megértéséről (műfaji sajátosságai, szintjei és területei, művelésének módja - szakmagyakorlás, leírás – elemzés – értelmezés szempontjai), a félév felépítése, módszere, feladatok.				

2. Humanizmus és reneszánsz Itáliában: teória és gyakorlat (Brunelleschi, Alberti, Bramante; centrális templomok és firenzei palazzók).
3. Manierizmus, a reneszánsz és a barokk között. (Bramante tanítványai, Michelangelo, Palladio, Vignola. Reneszánsz az Alpoktól északra).
4. Illúzió és propaganda: az ellenreformáció szakrális terei. (Itáliai mesterek: Bernini, Borromini, Guarini; Közép-Európa barokk egyházi építésze).
5. Az abszolutizmus kifejeződése a barokkban: kastély és kert, városi együttesek, színház. (Mansard, Le Vau, Hildebrandt, Neumann; Fertőd, Gödöllő; Krummau, Drottningholm; Nancy, Koppenhága, Lisszabon, Szentpétervár).
6. Az antikvitás újra-felfedezése: archeológia, műgyűjtés. Francia forradalmi építészet. Klasszicizmus és Biedermeier – a polgárság stílusa. Városépítés, lakóház és enteriőr.
7. A romantika szelleme: a középkor újrafelfedezése. Nemzeti karakter, egzotikum, népi hagyományok, a táj szerepe, az egyéniség kultusza.
8. Neo-stílusok, historizmus. Új épülettípusok a nagyvárosban. Az építészet mint az államhatalom, a nemzet és a nagypolgárság reprezentációja. Nyelv – formanyelv. A modernitás előzményei a 19. században Walter Benjamin alapján.
9. Szecesszió, Arts & Crafts. A nagyváros megreformálása és a kertváros-mozgalom.
10. Avantgárd és modern építészet. Modern anyagok és szerkezetek; tudomány és technika; higiénia, komfort. Funkcionalizmus és egyéni formálás. Városutópiák.
11. Kortárs építészet a globalizáció korában. Posztmodern, High-Tech, dekonstruktivizmus, minimalizmus.
12. Összefoglalás, kvízzjáték.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük:

1. IX.5. Az első, bevezető órát házon kívül tartjuk! Találkozó 10h-kor a városmajori templom előtt. (XII. Csaba utca 5). Az összes többi óra színhelye az **M 017** terem. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
2. IX. 12. Előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
3. IX. 19. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
4. IX. 26. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
5. X. 3. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
6. X. 10. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
7. X. 24. Röpdolgozat **(ZH) az összes addigi óra** anyagából (10 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
8. X. 31. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
9. XI. 7. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.
10. XI. 14. Röpdolgozat az előző óra anyagából; előadás; szeminárium az olvasmányok alapján. A következő óra olvasmányainak és a hozzájuk kapcsolódó kérdések elküldése.

11. XI. 21. Röpdolgozat (ZH) a teljes félév anyagából (10 kérdés); előadás; szeminárium az olvasmányok alapján.

12. XI. 28. Összefoglalás. Kvízkérdések a félév anyagából jutalomért.

A heti olvasmányokhoz a hallgatók Google Drive-on kapnak hozzáférést, a kérdéseket pedig e-mailben kapják meg.

A tanulás környezete:

az első óra házon kívül, a többi tanteremben

Értékelés:

A félév teljesítésének feltétele az órákon való jelenlét a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szerint, a röpdolgozatok és az olvasmányokról szóló beszámolók teljesítése, aktív szereplés a szemináriumokon.

A szóbeli vizsgán való részvétel (az aláírás) feltétele a fenti feladatok teljesítése. A szóbeli vizsga két részből áll: a vizsgázó az első részben egy átfogó témájú kérdésre válaszol, a második részben egy épületelemzési feladatot végez el.

A vizsgázó az érdemjegyet három részjegy (a kollokviumra, a zárthelyi dolgozatok és az olvasmány beszámolók átlagára kapott jegyek) összesítésével nyeri el.

Az érdemjegy kiszámítása:

Zárthelyi röpdolgozat: 20%; Olvasmány beszámoló: 30%; Szóbeli vizsga: 50%.

Kötelező irodalom:

Szentkirályi Zoltán (2004), *Az építészet világtörténete II. kötet*, Bp.: Terc Kiadó

Ajánlott irodalom:

Steen a Eiler Rasmussen (1959), *Experiencing architecture*, Cambridge: The MIT Press (az egész félévhez és műelemzésekhez ad módszertani segítséget. Digitális változatban elérhető lesz)

Zádor Anna (1984), *Építészeti szakszótár*. Bp.: Corvina (Segédkönyv a fogalmakhoz és szakkifejezésekhez. Digitális változatban elérhető lesz)

Pevsner, Nikolaus (1972), *Az európai építészet története: Nyugat-Európa a X. századtól a XX. századig*. Bp., Corvina.

B. Szűcs Margit (2012), *Reneszánsz - Az építészet története 5*, Bp.: Terc Kiadó

Szentkirályi Zoltán (2012), *Barokk - Az építészet története 6*, Bp.: Terc Kiadó

Kalmár Miklós (2016), *Historizmus - Az építészet története 7*, Bp.: Terc Kiadó

Vámosy Ferenc (2002), *Az építészet története - A Modern Mozgalom és a későmodern*, Bp.: Nemzedékek tudása tankönyvkiadó

Witkower, Rudolf (1986), *A humanizmus korának építészeti elvei*, Bp.: Gondolat Kiadó

B. Szűcs Margit (1966), *Alberti*, Bp.: Corvina

Hajnóczi Gábor (1979), *Andrea Palladio*, Bp.: Corvina

Bruschi, Arnaldo (1977), *Bramante*, London: Thames and Hudson

Tafari, Manfredo (ed.), *Giulio Romano* (1989), Milano: Electa

Michelangelo: https://issuu.com/cagdaoz/docs/ackerman_architecture_of_michelange

Norberg-Schulz, Christian (1986), *Baroque Architecture*, New York: Rizzoli

Lemerle, Frédérique – Pauwels, Yves (2008), *Baroque Architecture 1600-1750*, Paris: Flammarion

Zanlungo, Claudia (2012), *The Story of Baroque Architecture*, München: Prestel

Cs. Dobrovits Dorottya (1993), *Piranesi*, Bp.: ÉTK

Boullée, Étienne-Louis (1985), *Az építészet poézise: Tanulmány a művészetről*. Bp.: Corvina

Zádor Anna – Rados Jenő (1943), *A klasszicizmus építészete Magyarországon*, Bp.: MTA kiadása
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MTA_Konyvek_107457/?pg=0&layout=s

Komárik Dénes (1987), A romantika építészetének problémája Magyarországon, *Ars Hungarica* 15:1. 31-36.

Zádor Anna (szerk.) (1993), *A historizmus művészete Magyarországon: művészeti tanulmányok*, Bp.: MTA Művészettörténeti Intézet

Bergdoll, Barry (2000), *European Architecture 1750-1890*, Oxford-New York: Oxford University Press

Hofmann, Werner (1987), *A földi paradicsom. 19. századi motívumok és eszmék*, Bp.: Képzőművészeti Kiadó. 71-75; 86-111. oldalak

Benjamin, Walter (1999), *The Arcades Project* (Passagenwerke), Harvard University Press. (Paris, Capital of the Nineteenth Century, pp.3-26)

https://monoskop.org/images/e/e4/Benjamin_Walter_The_Arcades_Project.pdf

Davey, Peter (1997), *Arts & Crafts Architecture*, London: Phaidon

Sembach, Klaus-Jürgen (1999), *Szecesszió*, Bp.: Taschen-Vince Kiadó

Nagy Gergely (2008), *Kertváros – építészet. Az angol példa Magyarországon*, Bp.: Magyar Képek

Frampton, Kenneth (2009), *A modern építészet kritikai története*, Bp.: Terc Kiadó

Bonta János (2008), *Magyar építészet egy kortárs szemével 1945-1960*, Bp.: Terc Kiadó

Sisa József – Dora Wiebeson (1998), *Magyarország építészetének története*, Bp.: Vince Kiadó

Meggyesi Tamás (2005), *A 20. század urbanisztikájának útvesztői*, Bp.: Terc Kiadó

Egyéb információk:

Máshol, vagy korábban szerzett tudás elismerése (validációs elv):

Részleges kreditbeszámítás lehetséges

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Fogadóóra az Elméleti Intézetben, kedd 14-15h